

Jozef Leroy

De oorlog van 14-18 wordt De Grote Oorlog genoemd, maar als de mensen er nu op terug kijken zeggen ze dat het een oorlog om niets was. Er zijn veel films, boeken en tv-reeksen over gemaakt. België wordt hierin bekeken als een onschuldig overvallen land.

De burgers waren ongewapend, er was veel paniek en er kwam burgerverzet. Het verzet gebeurde door het smokkelen van brieven, soldaten helpen om over de Nederlandse grens te raken en informatie zoeken over Duitse legers. Alles gebeurde ongewapend. Dit wordt het burgerverzet genoemd. Een voorbeeld hiervan is het bespioneren van de spoorwegen. Veel mensen deden hieraan mee maar er zaten ook verklikkers tussen.

Na de oorlog werden straten vernoemd naar de burgers die in het verzet zaten, ook werden er speeches over gehouden en boeken over geschreven.

In het Fort 5 in Edegem werden er 16 mensen gefusilleerd. Om deze Belgen te herdenken werden er zeven straatnamen naar hen vernoemd. Jozef Leroy was een van deze 16 Belgen. Hij werkte als brigadier-incasseerder bij de Nationale Bank in Antwerpen. Hij werd geboren in Céroux-Mousty op 14 Maart 1871. Ze verdachten hem van spionage, hij werd aangehouden op 12 november 1917. Vier maanden later, op 16 Maart 1918, werd hij terechtgesteld in Edegem.

Er werden 227 burgers doodgeschoten in het hele bezette gebied. 196 hiervan hadden een Belgische afkomst, 77 waren Frans, 4 waren Brits en er waren 3 Nederlanders.

De Fransen, de Belgen en de Britten streden tegen dezelfde vijand dus gingen ze samenwerken. Ze maakten een gezamenlijk inlichtingenbureau. Er werden drie spionagenetten gemaakt, voor elk land één. Dankzij speciale verbindingsofficieren konden ze dan informatie uitwisselen. Omdat Nederland neutraal was, werd dit hun uitvalsbasis. Van een aantal ter dood veroordeelde spionnen werd de straf omgewisseld in dwangarbeid.

Alle gevangenen vielen in de handen van de Duitsers. De Duitsers deden hun zin in de gevangenen, ze stelden hun eigen regels op. Heel veel Belgen werden er opgesloten. Er kwamen meer en meer gevangenen en dus ook meer en meer Duitse bewakers.

Een aantal van de gefusilleerden van de Eerste Wereldoorlog werd herdacht door een straatnaam naar hen te vernoemen, zoals de Jozef Leroystraat in Edegem. Dit gebeurde na de wapenstilstand. Sommige spionnen werden ook beloond voor hun oorlogsdaden met een medaille. Deze kregen ze van de Belgische, Britse en Franse regering.

Bron: Jan Van der Fraenen, *Voor den kop geschoten – Executies van Belgische spionnen door de Duitse bezetter (1914-1918)*, Roularta Books, 2009.

Foto: Historisch Archief van Erfgoed Edegem